

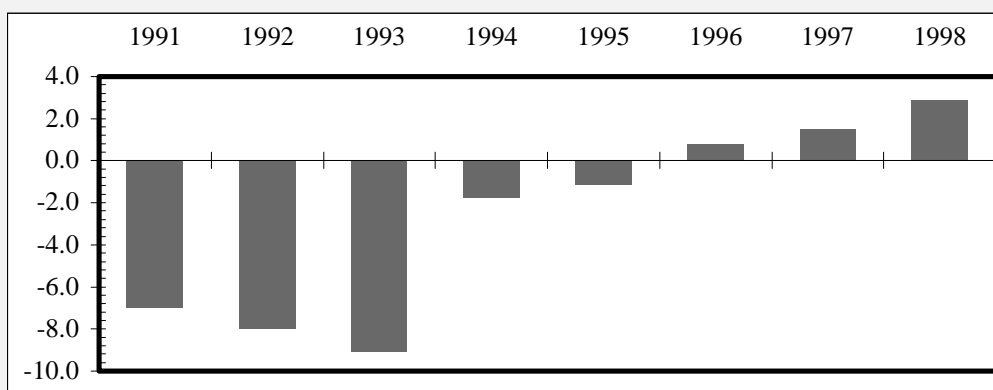
II. Економски движења во Република Македонија

2.1. Бруто домашен производ

Номиналниот бруто домашен производ (БДП) на Република Македонија во 1998 година достигна 193.153 милиони денари,³ односно 3,5 милијарди УСД,⁴ што претставува номинален пораст од 4,4% во однос на 1997 година. Изразен во реални големини, во 1998 година БДП оствари пораст од 2,9%, што претставува поинтензивен пораст на економската активност во споредба со 1997 и 1996 година, кога порастот изнесуваше 1,5% и 0,8%, соодветно. И покрај тоа што остварениот економски растеж во 1998 година е највисок од монетарното осамостојување, тој е понизок од проектираниот за 2,1 процентни поени.

Графикон 1

Бруто домашен производ (реални стапки на пораст)

Набљудувано по сектори, на страната на понудата порастот на македонската економија во 1998 година е детерминиран првенствено од интензивирањето на производството во дејностите со најголемо учество во БДП, како што се индустријата и рударството, трговијата, земјоделството и рибарството, чие учество во БДП изнесува 20,6%, 12,3% и 11,0%, соодветно. Од аспект на финалната употребата на БДП, неговиот пораст во 1998 година е детерминиран од зголемувањето на индивидуалната потрошувачка, јавната потрошувачка и бруто инвестициите, додека увозот на стоки и услуги го надмина соодветниот извоз.

Порастот на БДП во 1998 година е претежно воден од индивидуалната и инвестиционата потрошувачка, кои во однос на 1997 година номинално

³ Проценети податоци од Заводот за статистика на Република Македонија.

⁴ Користен просечен девизен курс на денарот во однос на УСД за 1998 година.

пораснаа за 5,8%, односно 5,9%, соодветно. Со тоа, учеството на индивидуалната потрошувачка во БДП се зголеми за 1,0 процентен поен и достигна 75,4% од БДП. Истовремено, учеството на бруто инвестициите во БДП се зголеми за 0,4 процентни поени и достигна 22,8%. Тоа е во целост резултат на зголеменото учество на инвестициите во основни средства, кои достигнаа 17,9% од БДП. Во услови на ниско и недоволно ниво на домашно штедење и неповолни услови за финансирање на инвестициите од домашни извори порастот на инвестициите беше детерминиран од приливот на финансиски средства од странство. Во 1998 година учеството на јавната потрошувачка во БДП изнесуваше 17,5% и остана неизменето во однос на претходната година.

Табела 3

Употреба на бруто домашниот производ
(структура во %)

	1996	1997	1998
Индивидуална потрошувачка	72,1	74,4	75,4
Јавна потрошувачка	18,1	17,5	17,5
Бруто инвестиции	20,1	22,4	22,8
Извоз на стоки и услуги	28,2	35,8	40,9
Увоз на стоки и услуги	38,5	50,1	56,6
Бруто домашен производ	100,0	100,0	100,0

Извозот и увозот на стоки и услуги во 1998 година имаа најголем пораст во учеството на БДП. Притоа, порастот на учеството на извозот на стоки и услуги изнесува 5,1 процентни поени, при што учеството достигна 40,9%, додека учеството на увозот на стоки и услуги е повисоко за 6,5 процентни поени и достигна 56,6%. Побрзиот пораст на увозот во однос на извозот детерминираше учеството на нето извозот на стоки и услуги во БДП во 1998 година да биде негативно и да изнесува -15,7%.

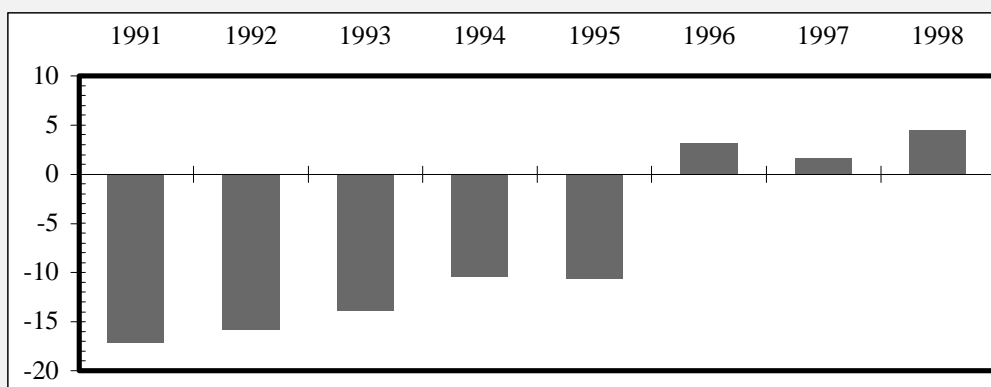
2.2. Домашно производство

Еден од секторите кои делуваа во правец на зголемување на бруто домашниот производ во 1998 година е индустриското производство, кај кое е регистрирано забрзување на порастот. Остварениот просечен годишен пораст од 4,5% го надминува порастот на индустриското производство во 1997 година за 2,9 процентни поени. Тоа е исклучиво резултат на зголеменото производство на материјали за репродукција за 5,8%, бидејќи производството на средства за работа е на минатогодишното ниво, а производството на стоки за потрошувачка се намали за 1,0%.

Графикон 2

Индустриско производство

(пораст во %)

Забрзувањето на порастот на индустриското производство во 1998 година е главно резултат на: а/ повторното активирање на капацитети од црната металургија и металопреработувачката дејност по нивната продажба на странски стратешки инвеститори; б/ реструктурирањето на претпријатијата во кои се целосно завршени сите фази на процесот на приватизација; в/ олеснетиот пристап до странски пазари, пред сè, до пазарите на Европската унија по потпишувањето на Спогодбата за стопанска соработка со ЕУ.

Во 1998 година дојде до експанзија на производствената активност во поголемиот дел на индустрискиот сектор. Пораст на производството е остварен во 20 од вкупно 32 индустриски гранки со учество од 63,8% во вкупното индустриско производство. Со тоа продолжува тенденцијата на зголемување на бројот на индустриски гранки со пораст на производството,⁵ иако нивното учество во вкупното индустриско производство во 1998 година е помало од минатогодишното за 11,7 процентни поени. Од поодделните гранки со најголемо учество во вкупното индустриско производство највисок пораст на производството во 1998 година е регистриран во црната металургија (за 37,2%), во металопреработувачката дејност (за 21,8%), во производството на готови текстилни производи (за 19,0%) и во производството и преработката на тутун (за 13,6%). Истовремено, производствената активност најмногу опадна во производството на градежен материјал (за 12,1%), производството на електрични машини и апарати (за 9,0%) и производството на пијалоци (за 7,8%).

Остварениот пораст на индустриското производство во 1998 година е сепак под проектираниот за 2,0 процентни поени, што е последица на

⁵ Во 1996 и 1997 година производството се зголеми во 11, односно 18 индустриски гранки, соодветно.

комбинираното дејство на интерни и екстерни фактори. На домашен план, претпријатијата во индустрискиот сектор и во 1998 година се судираа со проблемите на користење застарена технологија, висок степен на амортизираност на опремата и неповолна стопанска структура. На екстерен план, развојот на настаните во најблиското опкружување (кризата на Косово, СР Југославија) го детерминираше намалувањето на производствената активност кај оние гранки кај кои падот е најизразен, со оглед на тоа што овој регион претставува традиционален пазар за нивните производи. Исто така, врз обемот на производство во одделни индустриски гранки неповолно влијаеше и падот на берзанските цени на металите.

Движењето на индустриското производство во текот на 1998 година не беше изедначено по поодделни месеци, но ја следеше вообичаената динамика на менување од претходните години. Карактеристично е дека во првото полугодие индустриското производство се наоѓаше во зоната на двоцифрени стапки на пораст што се должи на ниската споредбена основа во 1997 година кога повеќе производни капацитети воопшто не работеа. Во преостанатиот дел од годината индустриското производство имаше тенденција на постојано забавување, што првенствено е последица на падот на цените на металите на светските берзи и влошувањето на состојбите во блиското опкружување.

Физичкиот обем на вкупното земјоделско производство во 1998 година оствари пораст од 3,8%. Порастот речиси во целост произлегува од динамизирањето на производството во полјоделството за 8,9%, бидејќи во сточарството тоа е зголемено само за 0,1%, а во овоштарството и лозарството производството се намали за 2,3% и 5,7%, соодветно.

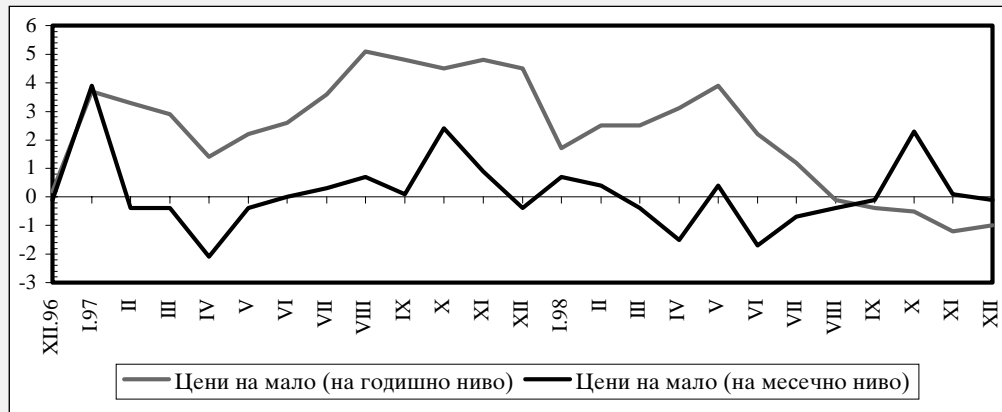
2.3. Движење на цените

Спроведувањето на стратегијата на таргетирање на девизниот курс влијаеше во насока на ефикасно дисциплинирање на макроекономските политики, а пред сè, на фискалната политика, доходовната политика и монетарната политика. Тоа услови во 1998 година да се оствари просечна годишна стапка на инфлација од 0,8%, што е најниска стапка од осамостојувањето на Република Македонија. На декемвриско ниво (декември 1998 / декември 1997 година) е регистрирана дефлација од 1,0%, при проектиран пораст на цените на мало од 3,0%, согласно ревидираната проекција на монетарната политика договорена со ММФ во декември 1998 година. Остварувањето на пониска стапка на инфлација од предвидената за 1998 година, односно навлегувањето во зоната на дефлација при крајот на годината, е последица на следниве причини: а/ остварување на неочекуван

ексцесивен пад на цените на земјоделските производи од над 25%, што се должи на неможноста за нивен пласман на пазарите во СР Југославија и во Европа; б/ ниски увозни цени, условени од падот на цените на суровините и енергенсите на светските берзи; в/ континуираната неколкугодишна контрола врз порастот на платите.

Графикон 3

Цени на мало
(промена во %)

Динамички набљудувано, најизразени флукутации во движењето на цените на мало се регистрирани во месеците април, јуни и октомври. Априлската дефлација од 1,5% и октомвриската инфлација од 2,3% се последица на сезонски детерминираниот преод од повисока кон пониска тарифа за пресметување на цената на електричната енергија и обратно, додека јунската дефлација од 1,7% се должи на високиот пад на цените на земјоделски производи.

Во 1998 година дојде до забавување на високиот пораст на цените на производителите на индустриски производи, кој беше детерминиран од зголемените инфлаторни очекувања на овие производители во периодот по девалвацијата на денарот во јули 1997 година. Одржувањето на девизниот курс на денарот во однос на германската марка на непроменето ниво во периодот по девалвацијата, со одредено временско задоцнување ги неутрализираше инфлаторните очекувања на производителите на индустриски производи и влијаеше во правец на забавување на порастот на нивните цени. И покрај ваквата тенденција, просечниот пораст на овие цени во 1998 година се одржа на релативно високо ниво од 4,0%, иако на декемвриска основа тие имаат негативна стапка на пораст од 0,2%. Порастот на цените на производителите на индустриски производи не влијаеше во правец на зголемување на цените на мало, првенствено поради големата понуда на стоки и конкуренција на пазарот, како и ограничената куповна моќ на потрошувачите.

Од структурен аспект, во 1998 година е регистриран пораст кај сите три компоненти на цените на производителите на индустриски производи. Цените на производителите на материјали за репродукција во просек се зголемија за 4,8%, на производителите на средства за работа за 4,0% и на производителите на стоки за лична потрошувачка за 3,0%.

Графикон 4

**Цени на производителите на индустриски производи
и трошоци на животот**
(промена во %, на годишно ниво)

Трошоците на животот во 1998 година главно го следеа движењето на цените на мало. На декемвриска основа тие се намалија за 2,4%, додека во просек беа пониски за минимални 0,1%. Истовремено, вредноста на потрошувачката кошница на декемвриска основа се намали за 4,8%.

2.4. Пазар на работна сила

Неповолната состојба на пазарот на работна сила останува најголем проблем со кој се соочува македонската економија. Според Анкетата за работна сила,⁶ стапката на невработеност во 1998 година изнесуваше 34,5%. Притоа, забрзувањето на порастот на БДП во 1998 година не влијаеше во правец на позначајно зголемување на вработеноста, односно намалување на високата стапка на невработеност. Тоа покажува дека динамизирањето на економската активност е детерминирано првенствено од зголемената продуктивност на трудот. Истовремено, може да се заклучи дека проблемот со невработеноста во Република Македонија е од структурен карактер, што значи дека на кус рок таа не може да се редуцира во позначаен обем.

⁶ Анкета за работната сила спроведува Заводот за статистика на Република Македонија. Тоа е годишна анкета која се спроведува од 1996 година наваму во втората половина на април. Анкетата се базира врз примерок од 7.200 домаќинства и е во согласност со принципите на Меѓународната организација на трудот (ILO).

Според Анкетата во 1998 година невработени беа 284.064 лица, а стапката на невработеност е исклучително висока и изнесува 34,5%. Тоа е пониска стапка на невработеност во споредба со минатогодишната за 1,5 процентни поени, но сеуште е повисока од стапката регистрирана во 1996 година, и тоа за 2,6 процентни поени. Од аспект на возраста и половата структура, највисока стапка на невработеност во 1998 година е забележана кај населението на возраст од 15 до 24 години (70,9%), односно кај женското население (37,6%).

Мошне неповолна е и структурата на невработеното население според степенот на образование. Невработеното население кое има завршено основно образование учествува со 45,6% во делот од работоспособното население кој е невработен. Доколку се вклучат и невработените лица со завршено средно образование, вкупното учество достигнува 93,3%. Таквиот профил на невработени лица укажува дека проблемот на невработеност не може да се реши на краток рок. Истовремено, од вкупниот број на невработени дури 55,4% отпаѓаат на лица кои бараат работа четири и повеќе години.

Согласно Анкетата за работна сила, во 1998 година беа вработени 539.762 лица, а стапката на вработеност изнесуваше 35,9%. Иако стапката на вработеност е повисока од минатогодишната за 1,5 процентни поени, таа е пониска од стапката во 1996 година исто така за 1,5 процентни поени. Секторската дистрибуција на вработените во 1998 година не беше поволна, бидејќи во приватниот сектор беа вработени 201.319 лица, односно 37,3% од вкупно вработените. Набљудувано по дејности, најмногу лица беа вработени во индустријата и рударството, 152.096 лица или 28,2% од вкупно вработените, по што следува земјоделството и рибарството со 102.201 лица, односно со 18,9% од вкупниот број на вработени лица.

2.5. Инвестиции

Во 1998 година инвестиционата активност оствари благ пораст, при што во основни средства се инвестирани вкупно 29.592 милиони денари.⁷ Во споредба со претходната година, тоа претставува номинален пораст на инвестициите од 6,4%, односно реален пораст од 2,6%. Во услови на ниско ниво на домашно штедење, инвестиционата активност се финансираше со прилив на странски капитал, при што значаен поттик дадоа странските директни инвестиции. Во 1998 година тие достигнаа 118 милиони САД долари, што во однос на претходната година претставува висок пораст од 102 милиони САД долари.

⁷ Проценети податоци на Заводот за статистика на Република Македонија.

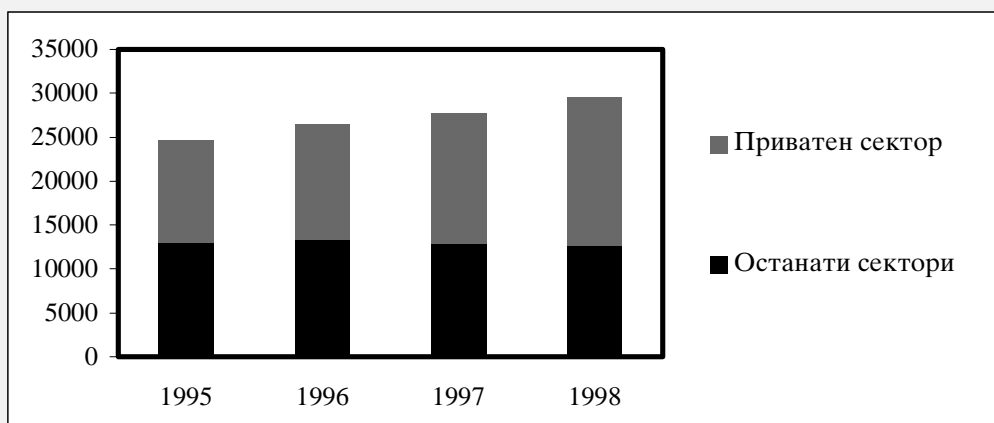
Учеството на инвестициите во основни средства во БДП во 1998 година достигна 17,9%, што е недоволно за поинтензивен поттик на растежот на македонската економија. Недоволното ниво на инвестициите во основни средства е детерминирано од ниското ниво на домашно штедење и високата цена на домашните банкарски кредити, кои воедно имаат и неповолна рочна структура. Тоа условува неповолна структура на инвестициите, која на краток рок не овозможува поинтензивно динамизирање на економската активност. Така, речиси половина од вкупните инвестиции во основни средства отпаѓа на вложувања во комуналната дејност (28,9%) и дејноста сообраќај и врски (16,6%) кои се корисни и неопходни на долг рок, но краткорочно не даваат посериозни ефекти во правец на динамизирање на економскиот растеж, додека учеството на инвестициите во индустријата и рударството изнесува 25,4%.

Од друга страна, инвестиционата активност ја карактеризира подобрување на секторската структура на инвестициите во основни средства. Учеството на инвестициите на приватниот сектор во вкупните инвестиции во основни средства од 49,5% во 1996, односно 53,6% во 1997 година се зголеми и достигна 57,1% во 1998 година. Инвестиционата активност на приватниот сектор во последните три години континуирано остварува двоцифрени стапки на пораст, при што тој во 1998 година изнесуваше 13,3%. Од друга страна, вкупните инвестиции на останатите сектори во 1998 година се намалија за 1,5%. Перманентното подобрување на секторската структура на инвестициите во 1998 година ја одразуваат растечката улога на приватниот сектор во македонската економија, како главен генератор на нејзиниот растеж.

Графикон 5

Инвестиции во основни средства⁸

(во милиони денари)

⁸ Во приватниот сектор се опфатени инвестициите на приватни претпријатија и инвестициите на субјектите кои немаат статус на правно лице. Во останатите сектори се опфатени инвестициите на општествениот, здружниот, мешовитиот и државниот сектор.

Набљудувано по поодделни дејности, најзначаен е порастот на инвестициите во основни средства во комуналната дејност (за 10,9%), во дејноста сообраќај и врски (за 10,4%) и индустријата и рударството (за 7,8%). Од друга страна, во 1998 година најголем пад на инвестиционата активност имаше во земјоделството и рибарството (за 9,6%), односно угостителството и туризмот (за 9,8%).

2.6. Фискална политика

2.6.1. Јавни приходи⁹

Во 1998 година беше планиран вкупен прилив на буџетски средства во износ од 45.525 милиони денари. Во текот на годината се наплатени 42.655 милиони денари, што претставува пониско ниво на приходи од планираното за 6,3%. Тоа се должи како на потфрлањето во наплатата на изворните приходи, така и на помалиот прилив на средства во однос на очекуваниот врз основа на задолжување во странство (непристигнување на планираниот прилив од Меѓународната финансиска корпорација - ИФС во износ од 7,4 милиони САД долари и дел од САЛ аранжманот со Светската банка во износ од 15,3 милиони САД долари).

Изворните приходи на буџетот на Република Македонија во 1998 година достигнаа 39.819 милиони денари и беа под планираното ниво за 2,9%, а нивното учество во вкупните приходи на буџетот изнесуваше 93,4%. Притоа, изворните приходи првенствено се потпираа врз даночните приходи, чие учество во изворните приходи изнесува 92,3%. Во 1998 година се наплатени даночни приходи во износ од 36.863 милиони денари и 2.956 милиони денари неданочни приходи, што е под планираното за 2,1%, односно за 11,9%, соодветно. Пониската наплата на даночните приходи се должи на пониската наплата на акцизите, со оглед дека кај сите други категории буџетските приходи се повисоки од планираните.

Од структурен аспект, пониската наплата кај даночните приходи е последица исклучиво на потфрлањето за 11,7% во наплатата на домашните даноци на стоки и услуги. Кај овие даноци најмногу потфрли (за 15,7%) наплатата на акцизите. Тоа првенствено се должи на неплаќањето на акцизи од страна на рафинеријата “Окта” и е резултат на финансиските проблеми со кои таа се судира.

⁹ Извор на податоци: Министерство за финансии.

Кај сите други видови даночни приходи наплатата во 1998 година беше повисока од предвидената. Најголем износ во висина од 10.931 милиони денари е наплатен од персоналниот данок од доход, данокот од добивка и други даноци од доход и од капитални добивки, што претставува натфрлање на проектираното за 8,8%. Притоа, персоналниот данок од доход ја надмина проекцијата за 9,1%, а данокот од добивка за 7,0%. Ова покажува дека ефектите од намалувањето на стапката на данокот на добивка од 30% на 15% на почетокот на 1997 година не се исцрпеа, туку делуваа стимулативно врз даночните обврзници и во 1998 година. Од царини во 1998 година се наплатени 6.810 милиони денари, односно за 12,4% повеќе од планираниот износ.

Покрај изворните приходи, поголем прилив на средства во буџетот во 1998 година е остварен од задолжување во странство во износ од 2.831 милиони денари, што е под проектираното ниво за 37,2%. Истовремено, остварени се приходи врз основа на трансфери и донации во износ од 4 милиони денари, додека на крајот на 1998 година буџетот немаше краткорочни позајмици од домашни финансиски институции.

Приходите на социјалните фондови (Фонд за пензиско и инвалидско осигурување, Фонд за здравство и Фонд за вработување) во 1998 година изнесуваа 35.618 милиони денари. Од тоа, 20.717 милиони денари¹⁰ отпаѓаат на приходите на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување. Најголемо учество во приходите на овој Фонд имаат придонесите од плати (64,5%) и приходите од буџетот на Република Македонија (17,5%). Приходите на Фондот за здравство во 1998 година достигнаа 10.641 милиони денари. Од тоа, најголем дел отпаѓа на придонеси (63,7%). Истовремено, приходите на Фондот за вработување изнесуваа 4.260 милиони денари, од кои 76,5% отпаѓаат на дотации од буџетот на Република Македонија, а 23,2% на приходи од придонеси.

2.6.2. Јавни расходи¹¹

Во 1998 година буџетските расходи изнесуваа 42.623 милиони денари. Најголем дел од нив (87,2%) отпаѓаат на тековните расходи, кои достигнаа 37.171 милиони денари. Во рамките на тековните расходи, најголемо учество од 55,9% имаа расходите за стоки и услуги, кои изнесуваа 20.781 милиони денари. Од нив, 76,7% се однесуваат на расходи за плати и наемнини. Друга поголема ставка во структурата на тековните расходи се трансферите. Во

¹⁰ За декември е земен проектираниот износ.

¹¹ Извор на податоци: Министерство за финансии.

1998 година од буџетот на Република Македонија врз различни основи се трансферирани средства во висина од 14.834 милиони денари, или 34,8% од вкупните буџетски расходи. Во вкупните трансфери најголемо учество имаат средствата потрошени за социјални програми (47,7%) и средствата трансферирани во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување (24,4%). Трета ставка на тековните расходи се трошоците за плаќање на камати. Во 1998 година врз таа основа се платени 1.557 милиони денари, и тоа исклучиво за камати по странски кредити.

Капиталните трошоци и нето позајмувања во 1998 година изнесуваа 2.617 милиони денари и учествуваа во вкупните буџетски трошоци со 6,1%, што е еднакво со минатогодишното учество. Ваквото учество на капиталните расходи во вкупните буџетски расходи е ниско и укажува на неповолна структурираност на буџетските расходи. Истовремено, половина од капиталните расходи, односно 1.291 милиони денари, отпаѓа на инвестиции во основни средства.

Покрај тековните и капиталните расходи, во вкупните буџетски расходи учествуваат и резервите на буџетот, отплатата на главнина по земени кредити и депозитите кај Народна банка на Република Македонија. Во 1998 година, согласно склучениот ЕСАФ аранжман со Меѓународниот монетарен фонд, од буџетот на Република Македонија се издвоени 1.200 милиони денари во фондот на Народна банка на Република Македонија за поддршка на откупот на девизи и за одржување на стабилноста на девизниот курс на денарот. Депонираниот износ во целост кореспондира со проекцијата. Во 1998 година се платени и 1.535 милиони денари врз основа на отплата на главнина на надворешен долг, додека средствата на резерви на буџетот изнесуваа 100 милиони денари.

Расходите на социјалните фондови (Фонд за пензиско и инвалидско осигурување, Фонд за здравство и Фонд за вработување) во 1998 година изнесуваа 36.691 милиони денари. Расходите на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување изнесуваа 20.521 милиони денари.¹² За пензии се исплатени 17.730 милиони денари, или 86,4% од вкупните расходи на фондот, додека останатите средства претставуваат разновидни надоместоци. Расходите на Фондот за здравство во 1998 година достигнаа 11.906 милиони денари, од кои 43,5% отпаѓаат на расходи за болничко лекување. Фондот за вработување во 1998 година имаше расходи во висина од 4.264 милиони денари, од што 95,8% се плаќања што фондот ги врши во корист или за сметка на невработени лица.

¹² За декември како остварен е земен проектираниот износ.

2.7. Политика на плати

Во 1998 година политиката на плати продолжи да игра значајна улога како на макро така и на микро план. На макро ниво, во координација со останатите компоненти на макроекономската политика, политиката на плати беше насочена кон одржување на воспоставената макроекономска стабилност. За таа цел, продолжи лимитирањето на порастот на платите кај економските субјекти кои не се целосно приватизирани, при што под ограничување потпаѓаат околу три четвртини од средствата наменети за плати. Лимитирањето на порастот на платите беше во функција на контролирање на личната потрошувачка, како елемент на агрегатната потрошувачка, заради спречување на појава на притисоци врз цените на мало. На микро ниво, политиката на плати требаше да овозможи да дојдат до израз ефектите од девалвацијата на денарот во јули 1997 година, односно преку спречување на порастот на трошоците на работењето на економските субјекти да се одржи подобрената конкурентност спрема странство.

Номиналната просечна исплатена нето плата по работник во 1998 година достигна 9.394 денари и е повисока од минатогодишната за 3,7%. Остварениот пораст на општото ниво на платите е детерминиран првенствено од зголемувањето на платите во стопанството за 4,5%, додека платите во вонстопанството се зголемија за 1,6%. Порастот на реалните просечни исплатени нето плати по работник не отстапува од зголемувањето на номиналните плати. Остварен е пораст од 3,7%, при пораст на реалните плати во стопанските дејности за 4,5%, а во вонстопанските за 1,6%.

Табела 4

Исплатена нето плата по работник

	Износ во денари		Номинален пораст 1998/97 во %	Реален пораст 1998/97 во %
	1997	1998		
Просечна месечна плата				
Вкупно	9.063	9.394	3,7	3,7
Стопански дејности	8.888	9.288	4,5	4,5
Вонстопански дејности	9.469	9.623	1,6	1,6
Декемвриска плата				
Вкупно	9.096	9.694	6,6	9,2
Стопански дејности	8.913	9.688	8,7	11,4
Вонстопански дејности	9.524	9.708	1,9	4,4

Набљудувано на декемвриска основа, порастот на платите во значајна мерка го надминува зголемувањето на просечните плати, што укажува на тоа дека при крајот на годината дојде до нивно забрзано движење нагоре.

Така, номиналната просечна нето плата по работник исплатена во декември 1998 година е повисока во однос на онаа од истиот месец од 1997 година за 6,6%, првенствено како последица на зголемувањето на платата во стопанските дејности за 8,7%. Изразена во реални големини, декемвриската плата во 1998 година е повисока од соодветната во претходната година за 9,2%, при висок реален пораст на платите и во стопанските дејности и во вонстопанските дејности за 11,4% и 4,4%, соодветно.